

■ IULIAN
VIȘA

Actorul

Student fiind, țin mine că actorul era pentru mine o ființă a cărei utilitate o negam cu vehemență, eu, cel ce mă instruiam să devin regizor, personaj considerat de mine ca unic important în actul teatral.

Nu a trecut mult de atunci, dar, acum, în fața celui de-al șaptelea spectacol pe care-l voi realiza, pot spune fără rușine că, „unde-s doi (regizorul și actorul), puterea crește” și spectacolul devine un fapt real-util-necesar.

Recent, am avut fericitul prilej de a debuta ca actor pe o scenă profesionistă și pot spune că, în sfârșit, am ajuns să cunosc actorul, să-l văd la el acasă, așa cum, de la măsura de repetiții, nu l-aș fi putut înțelege.

Primul șoc l-am avut atunci când, într-o repetiție, la un moment ce nu-mi reușea de mult timp, am pus o întrebare regizorului. Mi s-a răspuns inteligent, dar fără materialitate. Am repetat întrebarea, deoarece nu-mi era deloc limpede intenția regizorului, la care acesta, extrem de furios, mi-a răspuns: „nu trebuie să înțelegi, trebuie să execuți”. În clipa următoare, actorul din mine a încremenit, iar regizorul ce eram a țîșnit în sală, privind și încercând să înțeleagă postura actorului jignit. Țin minte că, atunci, în actorul și regizorul din mine a izbucnit întrebarea: cum mai poate fi actorul mesagerul ideii unui gest, al atitudinii unui spectacol în care el e anulat?

Munca la un spectacol s-ar rezuma la două etape: pregătirea și executarea. Pregătirea este studiul conștient și riguros al obstacolelor și al modalităților de a le depăși. Or, mi-a fost dat, în munca mea de actor, să observ cu tristețe că regizorul evită problemele puse în discuție de către interpreți, refuzându-le cu răspunsuri inteligente și lăsându-le nerezolvate, poate, fiindcă el, regizorul, își simte știrbită autoritatea dacă cedează gândurilor celui ce, practic, s-a pătruns de situația teoretizată de el.

Sigur, nu orice propunere a actorului este neapărat genială, dar aceasta nu înseamnă că trebuie refuzată a priori.

Lucrind un spectacol la Baia Mare, am avut o actriță ce, zi de zi, îmi puneă noi întrebări în legătură cu rolul său. Îmi aducea albume cu picturi care îi păreau ei a fi legate de personajul la care se muncea. Nu pot să spun că îmi făceau plăcere zilnicele ei neliniști, fiindcă îmi dărimau ceea ce construșeam la masă o noapte întreagă! Însă, dorința mea cea mai mare era de a face un spectacol cât mai adevărat și orice gând nou care îmi clintea eașfodajul mă obliga să iau totul de la capăt. În acele luni de repetiții, m-am bucurat pentru mine, regizorul, fiindcă am fost capabil să sacrific mindria mea de „șef”, în favoarea unui mod adevărat de a vorbi de pe scenă. Și, toate acestea, datorită unei actrițe care începuse prin a mă călca pe nervi cu insistentele ei întrebări. Însă, spectacolul acela a fost *al nostru*, reușita *noastră*.

Ne-am angajat într-o muncă, am depus pasiune, și este un fapt verificat: oită pasiune investesti într-un act, atîta interes stărnești în tabăra celor ce-l receptează.

La I.A.T.C., jucînd la un coleg regizor, acesta preluase de la maestrul său metoda improvizăției regizorale în repetiții, fapt pentru care venea, se așeza în sală și spunea: „hai să improvizăm”. Dar ce? Pe ce temă? Cu ce scop? Tăcere... Și, atunci, ca actor ce eram în acele ore, furios, am încercat să improvizez ceva, avînd drept obiect o furculiță. Improvizăția l-a încîntat pe regizor, însă, mai apoi, ea nu a mai reușit ca prima oară! Nu rima cu ceea ce făcuseră ceilalți actori, probabil, în alte momente de enervare! „Regizorul”, simțînd deruta noastră, ne cerea permanent: „hai, dați-vă drumul, dați-vă drumul!” Însă, pe ce?

Ca actor, la reprezentația de după premieră, nu mai aveam în sală spectatori familiai, ci pe cei ce-și cumpăraseră bilete de la casă. La acest gând, m-am simțit speriat, aruncat în fața unei noi situații. În clipa următoare m-am liniștit: regizorul nostru era în sală! Aveam un prieten, un sufler al echipei noastre, și m-am liniștit. Dar era omul în care credeam!

Mă întreb: cum se simte actorul aducînd la rampă, în fața miilor de ochi și suflete necunoscute, un spectacol în care nu crede, pentru care nu a fost cîștigat, realizat de un regizor în care nu a crezut? Și-mi spun că actorul trebuie respectat și iubit de regizor.

Cum? Nu menajîndu-i picioarele, nici vocea, nici acoperîndu-i defectele de dicție sau cultură, ci făcîndu-l să-și frîngă picioarele și vocea, în situații reale și în spectacole puternice, care vor să transmită, clar și răspicat, adevărul cel adevărat. ■